

UCHWAŁA NR LXXVII/435/2023
RADY MIEJSKIEJ W SOLCU NAD WISŁĄ
z dnia 27 listopada 2023 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024– 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz na podst. art.179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) Rada Miejska w Solcu nad Wisłą uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Solec nad Wisłą.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Solcu nad Wisłą
Tadeusz Szczerba

*Załącznik nr 1
do uchwały Nr LXXXVII/435/2023
Rady Miejskiej w Solcu nad Wisłą
z dnia 27 listopada 2023 r.*

**Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2024 – 2026**

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), która nałożyła na gminę obowiązek objęcia szczególną pomocą rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Ten obowiązek realizowany jest w oparciu o 3 – letni program wspierania rodziny, zwanym dalej **Programem**.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożliwości sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Rodzina to podstawowa komórka oraz naturalne środowisko, funkcjonowania i rozwoju dziecka. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby są zobligowane do wspierania rodziny i podjęcia stosownych działań.

Rodzina dysfunkcyjna to taka, w której występują poważne nieprawidłowości w zaspakajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, czy pijaństwo rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodzin, pedagogów szkolnych, pracowników służb medycznych, (pielęgniarek , lekarzy), policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka.

Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Zatem praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrotu do domu.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc ta powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

W przepisach zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednio zaspakajanie potrzeb.

Zawarte w niniejszym Programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji. Obejmują pomocą rodziny zagrożone różnego typu patologiami, dysfunkcjami oraz dzieci i młodzież zagrożoną niedostosowaniem społecznym.

Program będzie realizowany w toku bieżącej pracy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz przez programy celowe opierające się na poniższych podstawach prawnych..

Podstawy prawne:

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.)
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023r. poz. 901 z późn. zm.)
- c) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).

1. Cel główny

Wsparcie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Rozwój systemu wsparcia rodziny skoncentrowanego na realizacji działań profilaktycznych oraz skutecznej interwencji.

2. Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny.
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców.

3. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystentów rodzin, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, psychologów, pedagogów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i innych specjalności,
- b) kontynuowanie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem,
- c) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców, poprzez organizowanie i finansowanie ze środków Gminy spotkań ze specjalistami i terapeutami różnych specjalności,
- d) umożliwienie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, poprzez udział w warsztatach i innych formach edukacyjnych,
- e) zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez:
 - profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami,
- f) możliwość zatrudnienia asystentów rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej dzieci poprzez :
 - zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny,
 - pomoc w odzyskaniu dzieci przez rodzinę,
 - pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo -wychowawczych ról w rodzinie,
 - współpraca z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną.

4. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych, w szczególności:

- a) koordynacja działań przez Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym:
 - bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci

i młodzieży, zatem praca ta będzie realizowana poprzez powołanie grup interdyscyplinarnych w skład których będą wchodzić: asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy.

- b) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne,
- c) interwencję kryzysową w rodzinie,
- d) grupy wsparcia dla osób i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

5. Pomoc w formie rodzin wspierających w szczególności:

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z najbliższego otoczenia rodziny i dziecka.

Zadania rodziny wspierającej to m.in.

- a) pomoc w opiece i wychowaniu dziecka,
- b) pomoc w nauce,
- c) wypracowanie nawyków wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny,
- d) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- e) kształtowanie i wypełnianie podstawowych ról społecznych,
- f) prowadzeniu gospodarstwa domowego tym, oczywistych spraw dla rodziny jak: nauka gotowania sprzątnięcia, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego.

Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy (kontraktu socjalnego).

W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

6. Poradnictwo specjalistyczne tj:

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego :

- pedagogicznego,
- prawnego,
- rodzinnego,
- terapii systemowej rodzin,
- treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców,
- psychoedukacja,
- mediacja rodzinna.

Nie mniej ważnym poradnictwem specjalistycznym jest praca asystenta rodziny, która prowadzona jest w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Celem asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Praca asystenta z rodziną będzie prowadzona do momentu osiągnięcia przez rodzinę założonych celów jak również przywrócenie właściwej funkcji opiekuńczo – wychowawczej w rodzinie oraz prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku.

7. Profilaktyka:

- a) udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie podstawowej funkcji komórki społecznej,
- b) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia,
- c) prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży ze środowisk wymagających wsparcia poprzez propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej.

8. Adresaci programu:

Rodziny wychowujące dzieci na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze bezrobociem, niezaradnością życiową związaną z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz uzależnieniami. Problemy te przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspakajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi m.in. do niepowodzeń szkolnych, izolacji społecznej oraz wchodzenie w konflikt z prawem.

Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

9. Zasoby:

Program będzie realizowany przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu nad Wisłą we współpracy z następującymi instytucjami:

- Placówki oświatowe (nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy szkolni),

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipsku,
- Komenda Powiatowa Policji w Lipsku,
- Miejsko- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu nad Wisłą,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Lipsku.
- Sąd i Kuratorzy Społeczni i Zawodowi ,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Solcu nad Wisłą i Pawłowicach,
- Organizacje Pozarządowe,
- Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury w Solcu nad Wisłą,

10. Harmonogram realizacji programu:

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu nad Wisłą. Program realizowany będzie na terenie Gminy w latach 2024– 2026, będzie na bieżąco prowadzona pogłębiona diagnoza celem dostosowania działań do potrzeb rozwojowych rodzin dysfunkcyjnych.

11. Wskaźnikami realizacji programu będą:

- liczba i formy udzielonej pomocy,
- liczba osób udzielonego poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny,
- liczba rodzin korzystających ze wsparcia rodzin wspierających.

12. Finansowanie programu:

- środki własne gminy,
- dotacja z budżetu państwa,
- środki pozabudżetowe.

13. Organizacja wspierania rodziny i partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej:

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez

rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzicami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Koniec zatrudnienia ustaje wówczas gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

14. Monitorowanie programu:

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu nad Wisłą będzie co roku przedstawiał Radzie Miejskiej w Solcu nad Wisłą sprawozdanie z realizacji Programu.

15. Zakończenie:

Miasto i Gmina Solec nad Wisłą od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Solcu nad Wisłą
Tadeusz Szczerba

UZASADNIENIE
do uchwały nr LXXVII/435/2023
Rady Miejskiej w Solcu nad Wisłą
z dnia 27 listopada 2023 r.

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Solec nad Wisłą od 2013r r.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmiernia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

Dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 traci moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 2023r.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Solec nad Wisłą jest w pełni uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Solcu nad Wisłą
Tadeusz Szczerba